

LA TRIBUNA

Salut, drets i llibertats

La ciutadania no es pot tractar de manera discrecional



Excap de Govern

Dimecres 4 de novembre el tema del dia del Diari era la modificació de les lleis de sanitat i de seguretat pública. Ens assabentàvem així que un informe jurídic elaborat pel catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat de Barcelona, Enoch Albertí, avala les modificacions que es volen fer a aquelles dues lleis.

Sense conèixer encara l'abast dels textos legals que promou l'executiu voldria avançar aquí una reflexió general.

La gravetat de la situació, amb xifres importants de contagis i un risc de col·lapse del sistema sanitari, demana una resposta jurídica clara i respectuosa de la Constitució.

Per això el fi, constitucionalment legítim, de preservar la salut i la vida de les ciutadanes i els ciutadans no es pot dur a terme ignorant drets fonamentals.

El nostre dret, i el dret europeu, assenyalen que les mesures restrictives dels drets i llibertats només es poden admetre si respecten el principi de proporcionalitat el qual s'assenta sobre la necessitat i l'adequació d'una mesura restrictiva a una finalitat legítima.

I, de moment, no sembla que aquesta proporcionalitat hagi presidit sempre les decisions imposades del Govern.

Els comerciants en poden testimoniar amb les seves empreses, petites, mitjanes o grans, que s'han trobat encarades a situacions econòmiques perilloses. Tot el sector de la restauració i el lleure a Andorra està veient com els seus negocis s'enfonsen.

Ara, que sembla que el Consell General acceptarà les restriccions a les llibertats que proposa el ministeri de Salut, hem de fer referència als límits necessaris del poder polític. Cadascú, go-



vernants i governats, hauria d'escorcollar les seves responsabilitats tenint en compte la influència que la seva conducta podrà tenir en l'existència dels altres.

El risc sanitari constitueix un paràmetre essencial, però no en pot excloure d'altres.

D'ençà la Constitució del 1993 la societat andorrana es recolza sobre la democràcia i un contracte social fet de drets, obligacions i llibertats.

Fem confiança als elegits, a les institucions, a les quals deleguem un poder de constrenyiment, d'imposar-nos obligacions si s'escau.

Aquella delegació l'hem fet a totes i tots, conscientment, a partir de la nostra autonomia individual. Un concepte essencial que ha consagrat el Tribunal Europeu dels Drets Humans, institució europea cabdal, de la qual el jurista i Premi Nobel de la Pau René Cassin (1877-1976) va establir les bases.

Un concepte que consisteix a deixar a cada persona un mínim de responsabilitat en els seus actes, en el marc del respecte degut per l'Estat a la seva llibertat i a la seva dignitat.

Ho dic perquè, en l'Andorra

constitucional, les ciutadanes i els ciutadans no som ni infants menors d'edat ni una mena d'objectes de l'existència dels quals un grup de metges i de polítics puguin disposar de manera discrecional pel motiu que de ben segur és virtuós però que cal sospesar i verificar, de protegir la seva salut o la dels altres.

Hi ha massa dones i massa homes d'Andorra submergits des de fa mesos en l'angoixa i la desesperança per afegir-hi ara noves restriccions arbitràries a la seva llibertat.

El sinistre període al qual ens ha abocat la pandèmia constitueix, diguem-ho clar, una regressió inèdita a la història del país.

Quan no hi ha alegria i veiem que l'esperança s'esmicola, quin futur esperem amb independència de l'edat, de la parròquia o del nivell social?

Per això esgarrifa veure propostes i capteniments que menystenen la psicologia i la delicadesa dels éssers humans, consubstancial a la seva pròpia salut.

Esgarrifa i indigna. No és fàcil combinar el combat contra el virus amb la supervivència de la

productivitat econòmica. Són els equilibris que qualsevol govern ha de promoure pensant en el bé general.

I per això volem dir que la proposta d'instaurar noves mesures constrenyidores amb caràcter general planteja una qüestió central al nostre sistema constitucional: les llibertats públiques han d'estar situades en una subordinació completa al sistema de salut que el virus ha posat al límit? Penso que no.

I, també, caldria saber si aquestes noves mesures, que vindran a restringir les llibertats de tots, serviran perquè aquells, minoritaris, que no semblen ser-ne conscients, s'adonin dels greus efectes del virus sobre les persones més vulnerables.

Les mesures restrictives dels nostres drets constitucionals s'han anat acumulant els darrers vuit mesos i han afectat tota la població, de manera general i impersonal. Aquesta minoria rebel o recalcitrant, si existeix realment, serà més *obedient* amb un règim sancionador més dur?

Sigui com sigui, és totalment injust de colpejar l'existència professional i privada de milers de persones durant un període tan llarg amb l'excusa de *fer creure* a un grup reduït.

I afegeixo que no em sembla normal, ni admissible, d'introduir així una mena de presumpció d'irresponsabilitat moral dels habitants del país.

Finalment, cal preguntar també quina serà la utilitat dels sacrificis que s'imposen a tots aquells que la situació actual està arruïnant o farà caure en la solitud, l'angoixa i l'estretor financera, quan ells han respectat ben probablement els consells i les instruccions sanitàries.

La vida i la dignitat de les dones i els homes d'Andorra no es mesuren només per les ajudes financeres que pugui donar el Govern, ni tampoc amb la cantarella repetida de l'amenaça a la nostra salut.

Comença a ser hora que el Govern ho entengui.